

SOCIALPLAN FOR FREDERIKSHAVN KOMMUNE

2008 - 2010

**Manifest for
HANDICAPOMRÅDET**

Handicap – et fokusfelt i socialplanen

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune 2008 - 2010

Handicapområdet står et centralt kerneområde for Socialudvalget i Frederikshavn Kommune. Alle borgere i Frederikshavn Kommune skal gives de bedste muligheder for at leve deres liv med kvalitet. Det gælder ikke mindst for de borgere, som på grund af et handicap – det være sig fysisk eller psykisk – har anderledes livsbetingelser og dermed vilkår for at klare sig på lige fod med andre.

Frederikshavn Kommune skal være en førende kommune, når det handler om at tage vare om mennesker med handicap.

Socialudvalget har derfor valgt handicapområdet som et særligt fokusfelt i socialplanen.

Socialplanen skal angive en retning for de næstkommende års udvikling af vores nye kommune.

Socialplanen på handicapområdet udgør en overordnet ramme for området. Det forventes, at der efterfølgende planens vedtagelse iværksættes en konkretisering af de præsenterede målsætninger og fokusområder, bl.a. ved Handicaprådets udarbejdelse af en konkret Handicappolitik for Frederikshavn Kommune. Den konkretiserede handicappolitik vil kunne indeholde konkrete målsætninger og delpolitikker på udvalgte områder.

Handicapområdet står overfor en række udfordringer i de kommende år. Vi skal sikre, at det fortsat er det hele menneske, der er i centrum i de indsatser og aktiviteter, der retter sig mod handicappede. Det betyder bl.a., at der stilles krav til vores evne til at se og agere overfor det enkelte individ med en individuel indsats, hvor vi har udgangspunkt i den enkeltes styrker og ressourcer. Omsorg og respekt for det enkelte menneske er således bærende værdier, vi ønsker at indsatsen skal tage udgangspunkt i.

For at løfte denne opgave skal vi være i stand til at rekruttere og fastholde dygtige og engagerede medarbejdere. Udviklingen går i retning af, at der i de kommende år er flere medarbejdere, der går på pension, og hvor vi står med et behov for nye medarbejdere. Derfor skal vi sikre at arbejdspladserne på handicapområdet opleves som attraktive – både for brugerne og for medarbejdere og ledere.

Samtidig er det vigtigt også at have fokus på indretningen af vores omgivelser. Det være sig den fysiske indretning af omgivelserne såvel som tilrettelæggelsen af alle samfundets aktiviteter.

Vi forstår begrebet handicap ud fra FNs definition: "Betegnelsen handicap betyder tab eller begrænsning af mulighederne for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den beskriver relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og dets omgivelser. Formålet med denne betegnelse er at sætte fokus på mangler ved omgivelserne og mangler ved de i samfundet iværksatte aktiviteter, som for eksempel information, kommunikation og uddannelse, der forhindrer mennesker med funktionsnedsættelse at deltage på lige vilkår med os andre".

Vi ønsker, at handicapområdet skal have udgangspunkt i de handicappolitiske grundprincipper om ligebehandling, sektoransvar, compensation og solidaritet.

Venlig hilsen
Socialudvalget i Frederikshavn Kommune

Indholdsfortegnelse:

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune 2008 - 2010

Handicapområdet i Frederikshavn Kommune – et overblik	4
Processen for socialplanen	6
Visionen på handicapområdet	7
Værdigrundlaget	8
Overordnede målsætninger for handicapområdet	10
Udviklingsområder de kommende år	16

Handicapområdet i Frederikshavn Kommune – et overblik

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune, 2008 – 2010

Den del af handicapområdet, som hører til i Socialudvalget er den del, der beskæftiger sig med den voksne del af befolkningen og som drejer sig om de sociale tilbud samt sagsbehandlingen her. Det er derfor denne del af området, som beskrives i dette overblik.

Organisering og tilbud

Borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne er omfattet af en række forskellige bestemmelser, der har til formål at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen. Visitation og sagsbehandling vedrørende de forskellige ydelser er individuel og sker alt efter karakteren af ydelsen forskellige steder i den kommunale forvaltning.

Bestiller- og Myndighedsafdelingen visiterer til socialpædagogisk hjælp til fysisk handicappede (inklusiv senhjerneskadede), kontante tilskud, hjælperordning, ledsagerordningen, midlertidigt ophold for fysisk handicappede (inklusiv senhjerneskadede), Individuel befordring, mv.

I Sundhedsafdelingen arbejder Hjælpemiddelområdet med personlige kropsbårne hjælpemidler, støtte til køb af handicapbil, genbrugshjælpemidler, boligindretning, hørevejledning mv.

Træningsområdet arbejder med forskellige typer af træning og genoptræning.

Hjælp til merudgifter til personer med nedsat funktionsevne samt administration af ledsagerordningen ligger i Socialafdelingen, ligesom visitationen til hjemmevejledning, dag- og botilbud til voksne udviklingshæmmede foregår fra Rådgivning- og Myndighed i Socialafdelingen.

Det udførende led på handicapområdet består i Frederikshavn Kommune af en række tilbud og aktiviteter til udviklingshæmmede voksne.

Området omkring de voksne udviklingshæmmede er delt op på 3 søjler. Søjle 1 omfatter døgntilbud til udviklingshæmmede med særligt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Der er tale om 6 boenheder samt dagtilbuddet på Grønlandsvej. Den ene boenhed er et såkaldt enkeltmandsprojekt. Disse tilbud er i forbindelse med kommunalreformen overtaget fra amtet.

Tilbuddene samles medio 2008 i nye bygninger på Kockvedvej.

Søjle 2 består af 83 pladser i 15 bofællesskaber for voksne udviklingshæmmede. Hertil kommer ca. 70 brugere, der modtager hjemmevejledning.

Søjle 3 er dagtilbuddet for de udviklingshæmmede voksne, som består af både omsorgs- og aktivitetstilbud, klubvirksomhed, produktions/værkstedstilbud og kompetencegivende aktiviteter. Dagtilbudene er placeret 3 steder i kommunen.

Samarbejdspartnere og snitflader

Handicapområdet i Frederikshavn Kommune er i det udførende led organiseret i Sundhedsafdelingen, men områderne er jf. ovenstående omfattet af flere afdelinger i Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsforvaltningen. Derudover er der mange væsentligste samarbejdspartnere og snitflader til de to områder. Børne- og Kulturforvaltningen er en vigtig samarbejdspartner i forhold til at koordinere og skabe sammenhæng i tilbuddet, når en ung går fra et tilbud på børneområdet til et voksentilbud. Desuden samarbejdes der omkring ungdomsuddannelsen til unge med særlige behov. Eksternt arbejdes der i forhold til de udviklingshæmmede voksne sammen med bl.a. specialtandplejen, praktiserende læge mv. Der samarbejdes endvidere med arbejdsmarkedscentret vedrørende bl.a. jobtilbud, revalidering, beskyttet beskæftigelse mv. Når det gælder uddannelse er der tæt samarbejde med de forskellige sundhedsuddannelser, idet kommunen indgår i uddannelsen af pædagoger, social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter og sygeplejersker.

VISO

En særlig aktør i forhold til handicapområdet er VISO - den nationale Videns- og SpecialrådgivningsOrganisation. VISO består af 3 dele. Formålet med VISO er at yde gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager. Både til kommunens sagsbehandlere og til borgere. Læs mere om VISO på www.viso.dk

Handicaprådet

Som led i kommunalreformen blev det besluttet, at der i hver kommune nedsættes et handicapråd. Handicaprådet er rådgivende overfor kommunalbestyrelsen i handicappolitiske spørgsmål og skal formidle synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører mennesker med handicap. Handicaprådet er sammensat af forskellige interessenter – bl.a. repræsentanter for handicaporganisationerne. Rådet skal høres om alle initiativer, der har betydning for handicappede. Handicaprådet er dermed et vigtigt organ til at sikre synliggørelsen og fokus på handicappedes vilkår i Frederikshavn Kommune.

Processen for socialplanen

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune 2008 - 2010

Der ligger en lang proces forud for formuleringen af socialplanen på handicapområdet. I efteråret 2006 besluttede sammenlægningsocialudvalget at arbejde med udformningen af en socialplan med fokusområderne: Ældre, voksen handicap og socialpsykiatri. Processen indledtes med to temamøder vedrørende temaerne, hvor der var inviteret ressourcepersoner udefra til at inspirere socialudvalget.

I foråret blev udarbejdet 2 debatoplæg: Et for ældreområdet og et for handicap- og psykiatriområdet. På baggrund af debatoplæggene afholdtes i juni 2007 to debatmøder med deltagelse af borgere, brugere, organisationer, medarbejdere, ledere og politikere. På debatmødet vedrørende handicap- og psykiatriområdet blev følgende 5 temaer debatteret i debatcafeer med blandet deltagelse:

Fremtidens bo-, arbejds- og aktivitetstilbud til borgere med fysisk og psykisk handicap

Hvordan rustes vi os til fremtidens behov for borgere med fysisk og psykisk handicap i Frederikshavn Kommune? Hvilke behov for tilbud vil der blive i fremtiden, og hvilke konsekvenser har det? Hvordan udvikler vi bedst muligt samspillet mellem kommunen, brugere, brugerorganisationer og pårørende, når det handler om at tilpasse og udvikle udbud og indhold af tilbud til fysisk og psykisk handicappede borgere i Frederikshavn Kommune?

Fremtidens bo-, arbejds- og aktivitetstilbud til borgere med sindslidelse

Hvordan rustes vi os til fremtidens behov for borgere med sindslidelse i Frederikshavn Kommune? Hvilke behov for tilbud vil der blive i fremtiden, og hvilke konsekvenser har det? Hvordan udvikler vi bedst muligt samspillet mellem kommunen, brugere, brugerorganisationer og pårørende, når det handler om at tilpasse og udvikle udbud og indhold af tilbud til sindslidende borgere i Frederikshavn Kommune?

Fremtidens tilbud og forhold for sen-hjerneskadede

Hvordan rustes vi os til fremtidens behov for borgere med en sen-hjerneskade og deres pårørende? Hvilke behov for tilbud vil der blive i fremtiden, og hvilke konsekvenser har det? Hvilke særlige faglige udfordringer er der ved arbejdet med senhjerneskadede borgere og deres pårørende? Hvordan udvikler vi de bedste samarbejdsrelationer – både internt i kommunen og mellem kommunen og Regionens rehabiliteringscentre og hospitaler?

Tilgængelighed i arbejdsliv og uddannelse

Hvordan fremmer vi samarbejdet mellem den kommunale forvaltning, brugerorganisationerne og arbejdsmarkedets parter lokalt i Frederikshavn Kommune omkring uddannelses- og jobmuligheder for handicappede og sindslidende?

Tilgængelighed i fritidslivet

Hvordan er tilgængeligheden i fritidslivet i Frederikshavn Kommune i dag? Har vi brug for flere eller andre tilbud, end de tilbud der eksisterer i dag? Hvem skal være initiativtagere? Hvordan har rummeligheden i fritidstilbudene det?

De pårørende som ressource

De pårørende er brugerens netværk. Hvordan kan vi gøre samarbejdet med de pårørende bedre? Og hvad gør vi, hvis brugeren ikke vil have de pårørende inddraget?

Hovedpointerne fra alle debatcafeer blev samlet op skriftligt, og i eftersommeren lå en samlet opsamling på møderne. Inputtene fra debatmøderne har dannet udgangspunkt for Socialudvalgets videre arbejde med formuleringen af socialplanen.

Visionen på handicapområdet

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune 2008 - 2010

I Frederikshavn Kommune har vi en vision:

Vores indsats på handicapområdet skal fremme borgerens mulighed for at leve sit liv med kvalitet.

Værdigrundlaget

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune 2008 - 2010

De overordnede værdier for handicapområdet:

- Vi skal fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv
- Vi skal lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for den enkelte
- Vi skal støtte den enkelte i ansvaret for sig selv og sin familie
- Vi skal sikre at hjælpen tilrettelægges ud fra den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte
- Alle skal have mulighed for at deltage i beslutninger som vedrører dem selv og deres nære omgivelser ud fra de forudsætninger, den enkelte har
- Vi skal skabe positiv synlighed og opmærksomhed omkring mennesker med handicap
- Vi skal være med til at skabe holdningsændringer, så mennesker med handicap udgør en naturlig og inkluderet del af både uddannelses-, arbejds-, kultur- og fritidsliv

Overordnede målsætninger for handicapområdet i Frederikshavn Kommune

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune 2008 - 2010

Sammenhæng i indsatsen

Handicappede borgere og brugere af kommunens tilbud skal opleve en sammenhæng i den indsats de tilbydes. Det gælder både i kontakten med de forskellige dele af det sociale system og i samarbejdet med de øvrige instanser, som spiller en rolle i tilrettelæggelsen af hjælpen eller indsatsen.

Borgeren skal opleve sammenhæng, når de går fra én livsfase til den næste – f.eks. fra barn/ung til voksentilværelsen. Viden og erfaringer omkring den enkelte skal følge med.

Sammenhæng i indsatsen handler også om, at handicapområdet fremstår og agerer som en samlet helhed. De forskellige tilbud i kommunen hænger sammen og udgør forskellige specialer indenfor det samlede tilbudsområde.

Derfor vil vi i Frederikshavn Kommune:

Sikre at mennesker med handicap oplever en sammenhæng i den indsats de tilbydes

Det betyder:

- At det skal være tydeligt, hvor borgeren kan henvende sig for hjælp og støtte
- At viden og erfaring omkring den enkelte borger følger med, når borgeren bevæger sig mellem livsfaser
- At afdelinger og fagpersoner i Frederikshavn Kommune samarbejder om den sammenhængende indsats overfor borgerne

En tilbudsvifte i udvikling

Tilbud til handicappede i Frederikshavn Kommune skal være i konstant udvikling i forhold til de målgrupper og det behov, som gør sig gældende. Det er vigtigt, at viften af tilbud løbende vurderes og drøftes i forhold til det behov, vi oplever hos brugerne. Brugere og brugerorganisationer skal inddrages så meget som muligt i denne løbende drøftelse.

Dag- og botilbud til handicappede skal løbende tilpasses de målgrupper, de skal rumme. Udviklingen skal ske efter brugernes behov og ikke omvendt. Det kræver omstillingsparathed og fleksible medarbejdere samtidig med, at der er brug for at oparbejde en specialviden blandt medarbejderne i forhold til særlige målgrupper.

I Frederikshavn Kommune tilbydes handicappede med behov for et døgntilbud en høj standard i boligen.

Derfor vil Frederikshavn Kommune:

Holde sig udviklingen af tilbudsviften for øje for at sikre at vi har de bedst mulige tilbud til de målgrupper, der har behov for dem:

Det betyder:

- At vi kontinuerligt arbejder med udvikling af vores tilbud, både udviklingen af det enkelte tilbud samt tilbudsviftens samlede fremtoning
- At de brugere, der har behov for et døgntilbud i Frederikshavn Kommune tilbydes tilbud af en høj boligstandard
- At kompetenceudvikling af medarbejdere og ledere står centralt

Fokus på tilgængelighed – fysisk, intellektuelt og mentalt

Tilgængelighed er et nøgletema, når det handler om at lette den daglige tilværelse for den enkelte og forbedre livskvaliteten. Tilgængelighed handler både om fysisk tilgængelighed i det offentlige byrum, til kontorer og institutioner i kommunen samt om tilgængeligheden i sprog og kommunikation fra forvaltningen til borgerne. Det handler også om tilgængelighed i arbejds-, uddannelses- og fritidsliv.

Vi skal løbende have fokus på de forskellige aspekter af tilgængelighedsbegrebet, og sikre os, at vi tænker tilgængelighed ind i de kommunale beslutninger, der har relevans herfor.

Derfor vil vi i Frederikshavn Kommune:

Fortsat har fokus på tilgængelighed

Der betyder:

- At begrebet tilgængelighed behandles og indgår i handicapolitikken
- At kommunen prioriterer samarbejdet med de aktører, der spiller en rolle for at skabe tilgængelighed i arbejds-, uddannelse og fritidsliv
- At der er fokus på den fysiske tilgængelighed til kommunens kontorer og institutioner
- At der løbende arbejdes med udvikling af sprog og kommunikation til borgere med handicap

Inddragelse af brugere, pårørende og andre interessenter

For at sikre borgere med handicap ligebehandling er det vigtigt at de har indflydelse på egen situation og deltager i beslutningsprocesser, der vedrører deres livsvilkår.

Dialog er et nøglebegreb på handicapområdet i Frederikshavn Kommune. Det er vigtigt at have en god dialog med de parter, der bidrager til at skabe bedre levevilkår for borgere med handicap. Det være sig brugerne selv, de pårørende eller andre nærtstående, relevante fagpersoner mv.

Den enkelte bruger skal opleve en selvbestemmelse, og i de situationer, hvor brugeren ikke selv er i stand til at benytte indflydelsen og deltage i beslutningerne, skal der gives mulighed for, at pårørende og andre nærtstående kan deltage i beslutningsprocesserne.

Samarbejdet med de frivillige har høj prioritet. Det frivillige sociale arbejde er med til at skabe netværk, kontakter og venskaber. Det forebygger ensomhed og social isolation og er dermed med til at fremme livskvalitet, sundhed og egenomsorg hos brugerne.

Derfor vil vi i Frederikshavn Kommune:

Fokusere på udviklingen af det gode samarbejde med brugere, pårørende og andre interessenter

Det betyder:

At dialog er et nøglebegreb for alle som arbejder i handicapområdet

At kommunen inddrager den enkelte mest muligt i beslutninger, der vedrører borgerens levevilkår

At pårørende og andre interessenter inddrages i det omfang, den enkelte ikke selv er i stand til at benytte sin indflydelse

At vi værdsætter og anerkender den store indsats, som ydes gennem den frivillige sociale indsats

Det attraktive arbejdsområde

For at sikre en høj kvalitet på handicapområdet i Frederikshavn Kommune skal vi kunne rekruttere og fastholde dygtige og kompetente ledere og medarbejdere.

Der skal være mulighed for faglig og personlig udvikling for medarbejdere og ledere. Ansvar uddelegeres til den enkelte medarbejder, som oplever at jobbet har mening og at der er rum til at afprøve nye metoder og arbejdsgange.

Vi gør en indsats for at synliggøre områderne med de mange spændende udfordringer og muligheder, der ligger i det. Vi fortæller de gode historier, der opstår i arbejdet med brugerne hver dag. Vi fortæller dem til omverdenen og til hinanden.

Elever og studerende skal opleve en arbejdsplads i udvikling, hvor det er rart at være, og hvor læring er i højsædet. Handicapområdet i Frederikshavn Kommune skal være områder, som elever og studerende efterspørger som praktiksted, og hvor man gerne vil ansættes efter endt uddannelse.

Derfor vil vi i Frederikshavn Kommune:

Gøre handicapområdet i Frederikshavn Kommune til attraktive områder at arbejde i

Det betyder:

- At vi vil bestræbe os på at være arbejdspladser i udvikling
- At vi skaber rum og vilje til at afprøve nye metoder i arbejdstilrettelæggelsen.
- At vi arbejder for gode muligheder for udvikling og læring for studerende.
- At vi har fokus på det gode arbejdsmiljø.
- At vi har fokus på medarbejder- og lederudvikling

Udviklingsområder de kommende år

Socialplan, manifest for Handicapområdet, Frederikshavn Kommune, 2008 - 2010

På baggrund af de overordnede målsætninger for handicapområdet vil vi arbejde med en række konkrete udviklingsområder i de kommende år.

Der udarbejdes en generelt handicappolitik for Frederikshavn Kommune

Primo 2008 iværksættes et arbejde med at udforme en generel Handicappolitik for Frederikshavn Kommune. Socialudvalget er opdragsgiver i forhold til Handicappolitikken, mens opgaven omkring konkretisering af socialplanen på handicapområdet og dermed udarbejdelsen af den konkrete handicappolitik delegeres til Handicaprådet. Politikken forudsættes at gå på tværs af sektorområderne i kommunen.

Etablering af senhjerneskadecenter

I 2007 blev iværksat et udviklingsarbejde mhp. at undersøge behov for samt komme med forslag til bud på etablering af et senhjerneskadecenter i Frederikshavn Kommune. Dette arbejde fortsætter i 2008 med henblik på etablering af et konkret tilbud i 2009.

Høj boligstandard i kommunens døgntilbud

Det er et fremadrettet mål, at alle handicappede borgere i Frederikshavn Kommune med behov for et døgntilbud, tilbydes en boligstandard svarende til den standard, der er gældende i Kædens nye boliger på Koktvedvej i Frederikshavn.

Udvikling af tilbuddene til udviklingshæmmede

I de kommende år bliver der behov for at udvikle tilbud til særlige grupper af udviklingshæmmede. Bl.a. tilbud til unge udviklingshæmmede samt ældre udviklingshæmmede. Der er stor forskel i de behov de enkelte målgrupper har, og derfor arbejdes der løbende med at tilpasse tilbuddene til de brugere, der skal bruge dem.

Visioner for dagtilbud/aktivitetstilbud for udviklingshæmmede voksne

Der arbejdes i de kommende år med udvikling af visionerne for kommunens dagtilbud/aktivitetstilbud til udviklingshæmmede voksne. En af udfordringerne ved kommunesammenlægningen samt overtagelsen af institutioner fra amtet er at sammentænke det samlede tilbud til netop det, vi ønsker i Frederikshavn Kommune. Og hvordan udnytter vi viden på tværs af tilbud og fagligheder.

Indsats for flere handicappede i uddannelse og job

Vi arbejder i de kommende år fortsat med at skabe jobtilbud – traditionelle som nye former – for de af brugerne, der har gavn af dette. Der fokuseres på kompetenceudvikling af brugerne samt samarbejde med arbejdsmarked og uddannelsesverdenen. Bl.a. indgår Frederikshavn Kommune i et samarbejde med Hjørring Kommune vedrørende udviklingen af ungdomsuddannelsen til unge med særlige behov.

Indsats for kompetence- og medarbejderudvikling

På handicapområdet er det nødvendigt i de kommende år fortsat at fokusere på kompetenceudvikling og medarbejderudvikling. Dette for at kunne rekruttere og fastholde de dygtige medarbejdere som er nødvendige for at indsatsen bliver så god som mulig.

På handicapområdet er iværksat et udviklingsarbejde i forhold til at udvikle et fælles internt uddannelsesprogram, som er skræddersyet til organisationens uddannelsesbehov. Uddannelsesprogrammet har udgangspunkt i den fælles faglige referenceramme, som er valgt for handicapområdet: inklusionsparadigmet¹.
Kompetenceudviklingsforløbet videreføres i 2008 og fremefter.

---

¹ Inklusion handler om at inkludere, indtænke og inddrage det funktionshæmmede menneske, frem for at integrere, opdrage og tilpasse. Jf. Masterplan for Handicapområdet i Frederikshavn Kommune